

Verschil tussen beschrijving (description) en verhaal (récit)

Cécile De Ryckel, Libérance 19, p.12
Samenvatting en vertaling Kris DeSmyter

Beschrijving

Een beschrijving gebeurt vaak in de verleden tijd. Het gevoel dat we erbij krijgen is verveling. Het verhaal gaat niet vooruit. Er is geen beweging, geen verandering. De situatie wordt beschreven en lijkt voor eeuwig hetzelfde te blijven, in constante en voortdurende gewoonten. Er is geen begin, geen einde, alles speelt zich af in dezelfde tijd. De personages doen voortdurend hetzelfde. Het essentiële en het bijkomstige lopen door elkaar, niets komt op de voorgrond. Alles is plat, eentonig, gaat nergens heen. Een beschrijving ontvouwt algemeenheden, ze draagt bij aan dramatisering. Ik maak van het NU een eeuwig moment. Feiten en gebeurtenissen zijn samengevoegd in een eindeloze gelijktijdigheid.

Relaas/verhaal

Het relaas is de transformatie van de beginsituatie in een nieuwe situatie. In een relaas vertelt iemand wat zij doet en hoe. **En het gaat over ik die mijn eigen leven vertel.** Ik herspeel wat ik beleefd heb om indruk te maken op de luisteraar! Kenmerken van het relaas zijn : beweging, transformatie, verandering van de situatie in de andere, er is verloop, het gebeuren gaat vooruit. Monotonie en tijdsverloop worden onderbroken: er vindt iets plaats, iets unieks, punctueel, bijna brutaal, (Robinson Crusoë): een golf likt aan de voeten van Vrijdag) die bijdraagt aan een breuk waardoor de geschiedenis een nieuwe wending neemt. Het relaas maakt van een detail iets wat de loop van de geschiedenis verandert. Het essentiële en het bijkomstige zijn onderscheiden. Juist dit maakt dat er geschiedenis IS.

De vertelde gebeurtenis is onmiddellijk en vanaf dan bereikt en afgesloten. Nog maar net gerealiseerd is ze al voorbij.

Het relaas ontvouwt:

- Chronologische relaties: gebeurtenis A komt voor gebeurtenis B
Een golf likt de voeten van Vrijdag en hij draait zich om
- Logische relaties: het is aannemelijk dat de golf Vrijdag wekt
- Hiërarchische relaties: gebeurtenis A is belangrijker dan gebeurtenis B : de pijn van Vrijdag is belangrijker dan de voorbijdrijvende wolken

Het relaas is een intrige-compositie waar gebeurtenissen verbonden zijn en met elkaar gelinkt worden, zodat een verhaal ontstaat, een totaal-geheel.

De intrige-setting verenigt in het temporele van de geschiedenis diversiteit, variabiliteit of discontinuïteit: het incoherente en heterogene wordt gereduceerd en het verre wordt dichtbij.

De zin van onze verhalen komt juist uit de intrige.

SAMENVATTEND

De beschrijving heeft het over onbeweeglijke en tijdeloze gewoonten, het relaas vertelt wat men doet, eventueel hoe men een gewoonte heeft geleerd of hernomen, of beter hoe men ervan af is geraakt, profiterend van het onverwachte.

Een beschrijving laat geen toeschrijfbaarheid toe, een relaas wel, want daarin vertellen we hoe we ons leven richting hebben gegeven, hoe we een detail hebben aangegrepen om er een betekenisvol moment in ons bestaan van te maken. In het relaas is de gebeurtenis voltooid, in de beschrijving wordt ze eindeloos herhaald, en dat is synoniem voor dramatisering.

In het relaas vertel ik hoe ik mezelf van moment tot moment heb getransformeerd.